

MUSIC® emotion

3-2010

maart
NL € 4,95
BE € 5,45

Pioneer
S-71

Vita Audio
R2i

Audio Physic
Tempo 25

EN VERDER:
VOORBESCHOUWING WATERMUSICSHOW
JK ACOUSTICS STYLE
DEMODAGEN AUDIO NOTE BIJ STUDIO NOOT
VIENNA ACOUSTICS, THE KISS
FURUTECH ACCESSOIRES
AUDIO SHOW STUDIO ALKMAAR
VINYLPERINGEN

Astin Trew
AT 3500

BP8 7109661000991

Technologische tour de force

Wenen, hoofdstad van Oostenrijk, bakermat van de westerse klassieke muziek en het thuis van een groot aantal van de meest bekende en invloedrijke klassieke componisten. Anno 2010 is deze stad nog steeds net zo muzikaal bruisend als ten tijde van deze grote componisten en ademt er uit iedere porie muziek met een hoofdletter M. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat luidsprekerfabrikant Vienna Acoustics zich, sinds de start van de onderneming in 1989, juist in deze muzikaal creatieve smeltkroes heeft gevestigd. Ook al is dit Oostenrijkse merk wereldwijd met 20.000 luidsprekers per jaar een succesvolle speler, in Nederland is Vienna Acoustics tot op heden een tamelijk onbekende naam. Geheel onterecht blijkt uit de nu volgende test van het huidige topmodel op één na uit de prestigieuze Klimt serie, *The KISS*.

VIENNA ACOUSTICS, THE KISS LUIDSPREKERS

Terwijl ik het theoretische deel van deze test aan het voorbereiden ben, verbaasd het mij steeds meer dat een onderneming die in staat is tot zo'n prachtig vooruitstrevend en baanbrekend ontwerp als The KISS, eigenlijk zo'n grote onbekende is in Nederland. Eerst maar even wat 'kale' feiten. Bij het bekijken van de mooie en goed opgezette website, blijkt Vienna Acoustics een behoorlijk groot aantal modellen te vervaardigen. Deze modellen zijn verdeeld over vier series waarin veel namen van bekende componisten zijn verwerkt. Zo staat Klimt bijvoorbeeld voor de Oostenrijks Symbolistische schilder Gustav Klimt (1862-1918) en is de naam van het testmodel, The KISS, eigenlijk een Engelse vertaling van het door Klimt geschilderde schilderij *Der Kuss* uit 1908. Alles ziet er bij Vienna Acoustics even professioneel verzorgd en zorgvuldig afgewerkt uit en doordat iedere serie een geheel ander soort modellijn bevat, heeft de consument dus de keuze om een echt op het lijf geschreven luidsprekersysteem aan

te schaffen. De Heritage en vooral de Concert Grand series bevatten daarbij een wijd scala aan relatief conservatief gevormde modellen. Allen vormgegeven in de tegenwoordig zo populaire, bekende rechthoekige zuilvorm. De verhoudingen zijn visueel goed gekozen, de kleuren materiaalkeuze is verrassend groot en de afwerking buitengewoon goed. Als fineer wordt er echt hout gebruikt terwijl als hoogglans lakkleuren, zwart en wit mogelijk zijn. Vermeldenswaardig is dat deze hoogglanskleuren, na het spuiten, werkelijk spiegelglad worden gepolitoerd waardoor de einduitstraling nog een stuk wordt verhoogd. De Schönberg serie appelleert vervolgens met zijn strakke, gebogen aluminium lijnvoering in zilverkleur en pianolak zwart, duidelijk aan diegenen die van modern minimalisme houden. De modellen van deze serie zijn grotendeels uit verschillende gebogen aluminium panelen opgebouwd, die samen een visueel strak geheel weten te vormen. Het strakke en hypermoderne uiterlijk is dit keer geen lokkertje zon-

der inhoud, want deze luidsprekers zitten boordevol vernuftigheden waardoor ze er niet alleen mooi en stijlvol uitzien, maar ook bovengemiddeld goed weten te presteren! De nieuwste en meest kostbare serie van Vienna Acoustics is tenslotte de Klimt serie. In deze uit drie modellen bestaande lijn (Poetry - centrum luidspreker, The KISS - monitorluidspreker en The Music - vloerstaande luidspreker) heeft ontwerper en oprichter Peter Gansterer, al zijn verzamelde en opgespaarde ideeën verwerkt met een absoluut verbluffend eindresultaat tot gevolg. Zelden heb ik een luidsprekerserie gezien waarin zoveel zaken tot in het kleinste detail zijn onderbouwd, uitgewerkt en gerealiseerd en waarbij alles tot één sluitend geheel is samengesmeed.

The KISS

The KISS is niet alleen het enige monitormodel uit de Klimt serie, het is voor mij ook meteen de luidspreker die het beste illustreert waartoe Vienna Acous-

MONITORGEDEELTE

COAXIALE MIDDEN-HOOG EENHEID

tics als merk in staat is. Waar de website zondermeer zeer verzorgd en prachtig fotowerk laat zien, kan het mij toch niet voldoende voorbereiden op de werkelijk verpletterende visuele impact die The KISS in werkelijkheid op mij heeft. Bijna bizar, denk ik bij mijzelf, wanneer ik op geconcentreerde wijze met toegeknepen ogen langzaam om de luidsprekers heen draai. Want van welke kant ik ze ook bekijk, het oog voor detail, de bijzonder hoge afwerkingsgraad, materiaalkeuze en vooral de afmetingen dwingen ogenblikkelijk de nodige eerbied af. Wat de cijfers in de brochure als droge kost aangeven, blijkt in werkelijkheid zo veel tastbaarder te zijn. Want ogen The KISS luidsprekers zelfs in de zeer grote luisterruimte van Dé Hifi winkel in Beek-Usbergen al fors, in mijn eigen luisterruimte van modale afmetingen, blijken ze uit te groeien tot twee prachtige, maar reusachtige klanksculpturen die iedere 'voorbijganger' bijna naar adem laten happen. Maar laat ik bij het begin beginnen want over The KISS valt gewoon bijzonder veel te vertellen. Zo zijn de testexemplaren deels uitgevoerd in, uit Afrika afkomstige, Sapele houtfineer. Het merendeel van de luidsprekers is echter afgewerkt in heuse perfect aangebrachte zwarte pianolak. Deze diepglimmende afwerking is daarbij opgebouwd uit maar liefst twaalf verschillende laklagen en volgens absolute perfectienormen gepolitoerd. Beter kan het gewoon niet en deze kwaliteit heb ik verder alleen nog maar eerder bij het Italiaanse Sonus Faber, het Zwitserse Piega (CL serie) en een handjevol andere merken gezien. Doordat The KISS over vele lichtgebogen panelen en vlakken beschikt, valt deze mooie graad van afwerking nog meer op en het geeft de luidsprekers een gracieuze en bijzonder chique uitstraling. Veel van de kastdelen zijn overigens vervaardigd uit CNC bewerkte HDF panelen, waarbij de opvallend vormgegeven asymmetrische standaards, onderhuids op onzichtbare wijze met metalen delen extra zijn verstevigd. Deze asymmetrie is één van de voornaamste visuele kenmerken die The KISS luidsprekers tot zo'n uitgesproken controversieel ontwerp maken. Want bij het aanschouwen heeft werkelijk ieder-

WOOFERMEMBRAAN

VIENNA ACOUSTICS BEDRIJFSLEIDING

een ogenblikkelijk een uitgesproken mening over de vormgeving, waarbij de één het niet echt mooi of zelfs lelijk vindt, terwijl het grootste deel er toch als een blok voor lijkt te vallen. Toch vormen de licht gewelfde standaards uiteindelijk maar een klein deel van het totaalconcept. Want het volgende wat al snel opvalt, is dat iedere monitor uit twee bijna gelijke kastdelen is opgebouwd. Het bovenste deel bevat daarbij de absolute trots van dit Oostenrijkse merk in de vorm van een geheel in eigen huis ontworpen 18 cm grote coaxiaal eenheid. Deze eenheid is opvallend vlak of plat zonder de zo overbekende trechtervorm en is vervaardigd van een melkweit kleurige kunststof genaamd X3P. Het ontwerpen van een volledig vlakke eenheid is beslist geen sinecure en het is dan ook al jarenlang de grote droom van ontwerper Peter Gansterer geweest. De zo bekende,

in 99% van alle gevallen toegepaste, trechtervormige conussen, bezitten niet voor niets deze vormgeving welke vooral bedoeld is voor het genereren van voldoende stijfheid zodat er zo min mogelijk opbreekverschijnselen kunnen optreden. Een volledig vlak membraan heeft theoretisch een veel beter afstraalgedrag en minder interferentie en kleuring. Maar om bij een volledig vlak membraan toch over voldoende stijfheid te kunnen beschikken, is er een nauwkeurig berekende gepatenteerde ribbenstructuur ontworpen die zijn weerga niet kent. Het is dan ook een vreemde gewaarwording om tegelijkertijd zo'n licht, bijna doorzichtig en volledig vlak membraan, bij grote signaalsprongen volledig gelijkmatig te zien bewegen! Omdat het hier om een coaxiale eenheid gaat is naast het middenlaag gedeelte, in het hart een 25 mm grote zachte *dome* hogetonenluidspre-

ker met sterke neodymium magneet aangebracht. Wanneer we vervolgens onze aandacht verplaatsen naar de pal daaronder gesitueerde, volledig gescheiden behuizing, wordt er nog een volledig in eigen huis ontworpen eenheid zichtbaar. Dit keer gaat het om een 23 cm basluidspreker, voorzien van een volledig doorzichtig kunststofmembraan waarbij door de nu wel lichte trechtervorm er een wat minder extreme rib verstevigingsstructuur nodig was. Wanneer ik vervolgens mijn aandacht verplaats naar de achterzijde, blijkt pas echt hoe veelzijdig en doorzichtig dit luidsprekerconcept is ontwikkeld en hoe veelzijdig het aan de ruimte en overige setcomponenten kan worden afgestemd. De achterzijde wordt namelijk gesierd door een aantal opvallende bedieningscomponenten. Allereerst blijkt nu dat het bovenste deel van de behuizing zowel horizontaal als verticaal naar behoefte kan worden gedraaid en gekanteld. Om dat te bereiken zijn er twee fijnmazige schaalverdelingen aangebracht die er tezamen met een tweetal blank aluminiumkleurige en goed in de hand liggende draaiknoppen, voor zorgen dat niet alleen deze 'kop' nauwkeurig kan worden ingesteld, maar dat ook de gekozen instelling goed kan worden gefixeerd. Onder deze draaiknoppen is een mooi verzonken metalen basreflexpoort zichtbaar met pal daaronder twee schakelaars voor een heel subtiele aanpassing van zowel het hoog en (sub)laag

en weer daaronder twee forse, zeer goed in de hand liggende en in eigen huis ontworpen luidspreker aansluitingen. Deze zijn geschikt voor zowel spades, blanke draad als banaanstekkers. Zoals al eerder vermeld zijn de uitvoering, afwerking en materiaalgebruik volledig kritiekloos en The KISS behoort daarmee tot de absolute internationale wereldtop.

Opstellen

Na het gewichtige transport waarbij The KISS wordt onderverdeeld in vier forse en vooral zware dozen, is The KISS met vereende krachten de luisterruimte ingedragen en weer opnieuw geassembleerd. Voor alle volledigheid kan ik nog melden dat het feitelijke luidsprekerdeel met de twee behuizingen, met een drietal bouten op een met dun vilt beklede bovenzijde van de standaard wordt gemonteerd. Gezien de impedantie van gemiddeld 4 Ohm, het opgegeven rendement van 89 dB en het aanbevolen versterkervermogen tussen de 50 en 180 Watt, besluit ik als eerste uitgangspunt het er maar op te wagen en mijn vertrouwde Unison Research Performance in de strijd te gooien. Die heeft op papier dan wel net te weinig vermogen maar heeft zich in de dagelijkse praktijk meerdere malen erg strijdbaar getoond aangaande 'moeilijke' luidsprekers. In eerste instantie heb ik tijdens het zoeken naar de juiste plaatsing de, overigens prachtig gevormde, spikes niet onder de stan-

daards gemonteerd. Hierdoor zijn de 66 kilo zware luidsprekers toch door één persoon, op relatief gemakkelijke wijze te sturen en te verplaatsen. Als basisuitgangspunt ben ik begonnen met een zowel horizontaal als verticaal rechte en dus niet gekantelde bovenste behuizing, op dezelfde plaats waar ook mijn Master Contemporary C luidsprekers normaliter staan. Dit wil zeggen de luidsprekers ongeveer 260 cm uit elkaar, 60 cm van iedere zijwand en 180 cm van de achterwand. Dit bleek zoals zo vaak een prima uitgangspunt te zijn en wanneer de eerste muziek weerklinkt, ontstaat meteen al een veelbelovende en behoorlijk sluitende weergave. Toch valt er in dit stadium logischerwijs nog wel het nodige op de weergave aan te merken en dus ga ik over naar fase 2, het fijn afstemmen. Allereerst blijken The KISS luidsprekers een bovengemiddeld grote hoeveelheid energie (+ 8 dB) bij ongeveer 100 Hz op te wekken (is eenvoudig controleerbaar door bijvoorbeeld gebruik te maken van een Phonic PAA3 audio tester) en die energie moest duidelijk beter worden gekanaliseerd. In veel moderne nieuwbouwhuizen zijn frequenties in deze regio's toch al sterk aanwezig waarbij het dus meteen duidelijk wordt dat The KISS het beste zal gedijen in de grotere huiskamer of luisterruimte. Mijn eigen gescheiden volledig symmetrische luisterruimte is met zijn 26 m², op zich de ondergrens voor zo'n luidspreker die zo-

WISSELFILTER

veel midlaag de ruimte inslingert. Maar doordat ik door middel van een langs alle wanden aangebracht railsysteem, de mogelijkheid heb om akoestische panelen te verplaatsen of eventueel extra toe te voegen. Kan ik in dit geval een extra paar RPG Modex plate (type 1) panelen inzetten om de energiebalans te herstellen. Wanneer dit gebeurd is begin ik met het indraaien te experimenteren. Na (heel) veel luisteren eindig ik uiteindelijk met het totale systeem licht ingedraaid terwijl ik de behuizing erboven nog wat verder indraai tot het derde streepje op de horizontale schaal. Mijn luisterafstand tot The KISS is ongeveer drie meter en met de verticale instelling op +0,5 (schaalverdeling loopt van -0,5 tot +6,5) klopte de totaal focussing in mijn situatie het beste. Voordat ik aan de verticale (hoogte) afstelling ben begonnen heb ik eerst de luidsprekers 'platgelegd' om de spikes weer onder te standaard te monteren. Hierdoor krijgt het geheel een rotsvaste verankering met de ondergrond, waardoor in dit geval het laag aan definitie wint en de ruimteafbeelding en focussing nog stabiel wordt.

Luisteren

Na een behoorlijke tijd hard zwoegen staat uiteindelijk dan het complete systeem in vol ornaat te schitteren door zijn aanwezigheid. Maar het enige wat voor mij uiteindelijk telt is in hoeverre een audio- of luidsprekersysteem in staat is zich akoestisch weg te cijferen. Een cd om dit ultiem mee te beoordelen is de laatste cd van de Deense formatie Bliss. Hun album 'No one built the moment' (zzzcd0044_bliss_no on built this moment) is wederom een meesterwerk van verstilde schoonheid. Rustige, klankleurrijke en conceptmatig gearrangeerde klanklandschappen strelen de gehoororganen en met The KISS ontstaat een opmerkelijk sterke betrokkenheid en concentratieboog bij het beluisteren van deze muziek. Al bij het dromerige intro-nummer 'People among us', laat de diep links achterin geplaatste solo viool, bijna mijn adem stikken. Vol overgave bouwt zich een prachtig holografisch geluidsbeeld op waar alles zijn eigen plaats in tijd en ruimte heeft. De later toegevoegde kunstig verweven pulsgeluiden, doen mij al snel realiseren dat The KISS een

heel complete luidspreker is die de illusie verstaat om tegelijkertijd zowel energieke betrokkenheid als een weldadige rust weet weer te geven. Eén van mijn favoriete nummers van dit prachtige album is zonder meer het schitterend ge-laagd opgebouwde nummer 'Calling'. Het stuk begint zacht en subtiel met een aantal noten uit een akoestische gitaar. Vervolgens voegt zich een tokkelende Bandolin (15-snarige luit uit Equador) als een soort van superdoorzichtige akoestische wolk in het surrealistische klanklandschap. Tijdens het vervolg van het nummer worden er steeds meer instrumentlagen toegevoegd, terwijl na een korte pauze de gitaarsolo opnieuw wordt gespeeld en deze ineens als uit het niets wordt vergezeld van de met veel lucht omgeven, bewust monotoon gezongen maar tegelijkertijd o zo zwoele stem van Sophie Barker. Deze gehele opbouw wordt dermate geloofwaardig, intiem, menselijk en tegelijkertijd zo ruimtelijk neergezet, dat hele ladingen kippenvel zich over mijn rug, nek en armen verplaatsen. Waar The KISS na zijn penibel adequate opstelling meesterlijk

MEMBRAAN COAXIALE EENHEID

Gebruikte componenten

Luidsprekers	Master Contemporary C
Cd-Spelers	North Star Design T192 + Extremo DAC Mirror Image (prototype), Wadia 381i
Geïntegreerde versterker	Unison Research Performance (gemodificeerd)
Voorversterker	Mirror Image (prototype)
Eindversterkers	Mirror Image (prototype), KR Kronzilla DX
Audiorack	Finite Elemente Pagode Master Reference HD12
Interlinks	Siltech Royal Signature Empress, Nirvana SX
Digitale kabel	North Star Design White Gold I2S
Luidsprekerkabel	Nirvana SX
Netkabels	Nirvana PC, Kemp Reference Essential Audio Tools Current Conductor Siltech Royal Signature Ruby Hill II

goed in blijkt te zijn, is het daadwerkelijk projecteren van het muzikale gebeuren in de luisterruimte. Een eigenschap die hij weet te delen met (veel) duurdere systemen zoals een Wilson Audio Max en Alexandria en wat deels wordt veroorzaakt door de bovengemiddelde fysieke hoogte van het luidsprekersysteem en de 'kop' die je vertikaal kunt uitrichten. Hierdoor ontstaan niet alleen een mescherpe horizontale maar ook een correcte verticale focussering en 'klikt' het totale plaatje als een puzzel in elkaar. Er is bij dit systeem veel ruimte en lucht hoorbaar zonder ook maar één moment schril of kaal te klinken. Het zijn verder vooral de intimiteit, het enorm losse en open klanktimbre en de tastbaarheid die de meeste indruk maken. Audiofiel gezien is het laag krachtig, ietsje warm van timbre en voldoende gedefinieerd. Het loopt voor de kastafmetingen best diep door, maar onder circa de 40 Hz loopt het toch vrij sterk weg. Niets om zich zorgen over te maken en prima voor de kastafmetingen. Het mag dan hier wel om een groot luidsprekersysteem gaan, het blijft natuurlijk toch ook een monitor systeem op een standaard. Tonaal vormt het laag een goede eenheid met de hoger geplaatste coaxiale eenheid maar dat is wel behoorlijk afhankelijk hoe de 'kop' uiteindelijk wordt gekanteld en afgesteld. Bij een onjuiste instelling kan het geluid totaal gedesintegreerd klinken en snapt niemand waarom deze luidsprekers zo goed kunnen zijn. Is dit echter op een correcte wijze gebeurd (uw dealer zal u hierbij zeker behulpzaam zijn!) dan is deze coaxiale midden-, hogeto-

nen eenheid, het absolute glanspunt van deze Vienna Acoustics loot. Naast een kloppende focussering en ruimtelijke afbeelding kan met al dat draaien uiteindelijk ook heel nauwkeurig de juiste tonale balans en helderheid worden gekozen. Bij letterlijk alle afgespeelde muziekstukken van klassiek, jazz, pop tot rock, blijkt dit mooie ontwerp vervolgens een schot in de roos te zijn. Zo ontstaan geluiden bijna ongemerkt snel en zijn indien nodig, ook weer net zo vlot verdwenen. De verregaande afwezigheid van kast- en membraankleuring, doet enerzijds bijna aan een elektrostatische luidspreker denken, terwijl de grote dynamische speelruimte en gulle klankkleuren, qua micro en macrodynamiek aan een topklasse dynamisch systeem doen denken. Aan de achterzijde van de luidsprekers zijn twee kantelschakelaars te vinden met een subtiele werking. Eén om het hoog iets te versterken en één om het (sub)laag iets te bekrachtigen. In sommige omstandigheden zou dit misschien net een tikje de goede kant op kunnen geven, maar in mijn geoptimaliseerde situatie gaat mijn voorkeur zonder twijfel naar de neutrale basisstand. Uiteraard is er gedurende de testperiode ook gewisseld van randapparatuur waarbij heel goed de eigenschappen van ieder component hoorbaar werden. Buizen met hun luchtiger en meer vloeiend gepresenteerde ruimtebeeld en transistoren met nog wat meer absolute controle in het laag en een hogere maximaal bereikbare geluidsdruk. Buizen gaat dus prima met The KISS, maar zorg er dan wel voor dat het om

een stabiel versterkerontwerp gaat. Dus hier geen vedergewicht SET buizenversterker met 2 x 10 Watt of zelfs nog minder. Zo'n 40 Watt is hier toch echt wel het minimum en voor grote ruimtes loopt het benodigde vermogen al snel op en zou ik toch neigen naar een transistorversterker met een volbloedig karakter zoals bijvoorbeeld Audia of Pass Labs.

Conclusie

Met The KISS luidsprekers heeft ontwerper Peter Gansterer zichzelf ruimschoots weten te overtreffen en heeft Vienna Acoustics iets werkelijk bijzonders op de markt gebracht. Samen met de zustermodellen uit de Klimt serie zoals het grote vloerstaande topmodel The Music en de Poetry centrumluidspreker, heeft hij een modelserie neergezet die naast een oogverblind mooie vormgeving en afwerking, technisch al net zo vernuftig en innovatief in elkaar zit. Het is al knap om iets daadwerkelijk nieuws te bedenken, maar als dat nieuws dan ook nog resulteert in een beter gehoormatig eindresultaat maak ik een diepe buiging. The KISS zit werkelijk boordevol ingenieuze uitvindingen die allemaal zouden moeten leiden naar dat ene ultieme doel: muziek zo goed en realistisch als maar mogelijk weergeven. En dat binnen bepaalde fysieke afmetingen. Wat mij betreft is The KISS daar met vlag en wimpel in geslaagd want dit zijn echt prachtige luidsprekers die met een echt nauwkeurige en zorgvuldige opstelling en goed passende systeemparing, zelfs de meest verwende audiofiel gelukkig zullen kunnen maken. De perfecte luidspreker bestaat niet en zal ook nooit bestaan, maar binnen zijn fysieke afmetingen ervaar ik The KISS als een baanbrekend product. Van harte aanbevolen en om te zoenen zo mooi!

Tekst & fotografische bewerking: Werner Ero

PRIJZEN

VIENNA ACOUSTICS THE KISS P/P € 10.500,-
BIJBEHORENDE STANDAARDS P/P € 1.500,-

DUROB AUDIO B.V., TEL: 073-5112555
INFO@DUROB.NL, WWW.DUROB.NL

▶ END